

భారత సెమీకండక్టర్ రంగం - తాజా పరిణామాలు

1. కైన్స్ సెమీకాన్ (KAYNES SEMICON) ప్లాంట్

- **ప్రదేశం:** సనంద్ (Sanand), గుజరాత్.
- **రకం:** సెమీకండక్టర్ అసెంబ్లీ మరియు టెస్టింగ్ ఫెసిలిటీ (OSAT).
- **పెట్టుబడి:** ₹3,300 కోట్లు.
- **ప్రాముఖ్యత:** ప్రధాని మోదీ దీనిని "సిలికాన్ వ్యాలీకి వారధి" (Bridge to Silicon Valley) అని అభివర్ణించారు. ఇక్కడ తయారైన చిప్స్ నేరుగా అమెరికాకు ఎగుమతి కానున్నాయి.

2. ఇండియా సెమీకండక్టర్ మిషన్ (ISM)

- **ప్రారంభం:** 2021.
- **లక్ష్యం:** 2030 నాటికి భారత సెమీకండక్టర్ మార్కెట్ విలువను \$100 బిలియన్లకు (సుమారు ₹9 లక్షల కోట్లు) చేర్చడం.
- **ప్రస్తుత మార్కెట్:** ₹4.5 లక్షల కోట్లు.

3. అంతర్జాతీయ ఒప్పందం: ప్యాక్స్ సిలికా (PAX SILICA)

- **నిర్వచనం:** ఇది అమెరికా (USA) నేతృత్వంలోని అంతర్జాతీయ కూటమి.
- **లక్ష్యం:** సెమీకండక్టర్లు, ఆర్థిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), మరియు రేర్ ఎర్త్ ఎలిమెంట్స్ (Rare Earth Elements) సరఫరా గొలుసును (Supply Chain) సురక్షితం చేయడం.
- **వ్యాహం:** గ్లోబల్ టెక్నాలజీ రంగంలో చైనాపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించి, విశ్వసనీయ భాగస్వామ్య దేశాల మధ్య సహకారాన్ని పెంచడం.

4. కీలక పదజాలం (TERMINOLOGIES FOR EXAMS)

- **టెక్ డేడ్ (Techade):** 2021-2030 దశాబ్దాన్ని భారతదేశపు సాంకేతిక దశాబ్దంగా (Technology Decade) ప్రభుత్వం పేర్కొంటోంది.
- **డిజిటల్ ఇండియా & ఫిన్ టెక్:** టెక్నాలజీపై ప్రజల్లో పెరుగుతున్న నమ్మకానికి ఇవి నిదర్శనాలని ప్రభుత్వం పేర్కొంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్: చేనేత, జొలి రంగాలకు ఉచిత విద్యుత్ పథకం

1. పథకం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం

- చేనేత మరియు పవర్లూమ్ (powerloom) కార్మికులపై ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడం.
- చేతివృత్తుల కుటుంబాలకు ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని చేకూర్చడం.

2. లబ్ధిదారులు మరియు ఉచిత విద్యుత్ పరిమితి

ఈ పథకం కింద కేటాయించిన ఉచిత విద్యుత్ యూనిట్ల వివరాలు:

- **చేనేత కార్మికులు (Handlooms):** నెలకు 200 యూనిట్ల వరకు ఉచిత విద్యుత్.

- **పవర్ లూమ్ యూనిట్లు (Powerlooms):** నెలకు 500 యూనిట్ల వరకు ఉచిత విద్యుత్.

3. లబ్ధిదారుల సంఖ్య (TARGET BENEFICIARIES)

మొత్తం లబ్ధి పొందే కుటుంబాలు: **1,04,488**

- ఇందులో **93,000** చేనేత కుటుంబాలు ఉన్నాయి.
- **11,488** పవర్ లూమ్ యూనిట్లు ఉన్నాయి.

4. ఆర్థికాంశాలు (FINANCIAL IMPACT)

- **వార్షిక బడ్జెట్ అంచనా:** ఈ పథకం అమలు కోసం ప్రభుత్వం ఏడాదికి **₹150 కోట్లు** ఖర్చు చేయనుంది.
- **వ్యక్తిగత పొదుపు (Savings):**
 - చేనేత కార్మికులకు ఏడాదికి **₹8,640** వరకు ఆదా అవుతుంది.
 - పవర్ లూమ్ ఆపరేటర్లకు ఏడాదికి **₹21,600** వరకు ఆదా అవుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్: ప్రజా ఆరోగ్యం & జనాభా నిర్వహణ (AP HEALTH REFORMS)

1. స్వర్ణాంధ్ర జనాభా నిర్వహణ దినోత్సవం (SWARNA ANDHRA POPULATION MANAGEMENT DAY)

- **ప్రకటన:** ప్రతి నెల నాలుగో శనివారం (Every 4th Saturday).
- **ఉద్దేశ్యం:** జనాభా నియంత్రణ మరియు ఆరోగ్య నిర్వహణపై ప్రజల్లో అవగాహన కల్పించడం.

2. సంజీవని ప్రాజెక్ట్ (PROJECT SANJEEVANI)

- **ప్రారంభం:** జూలై 2026 నాటికి పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయాలని లక్ష్యం.
- **లక్ష్యం:** నివారణా వైద్యం (Preventive Healthcare) పై దృష్టి సారించడం.
- **కీలక గణాంకాలు:** * ఏడాదికి **5.64 మిలియన్ల (56.4 లక్షల)** మందికి వైద్య పరీక్షలు నిర్వహించాలి.
 - పరీక్షా ఫలితాలను **48 గంటల్లోపు వాట్సాప్ (WhatsApp)** ద్వారా పంపాలి.
 - ప్రస్తుతం కుప్పం, నరవారిపల్లె (చిత్తూరు జిల్లా)లో పైలట్ ప్రాజెక్టుగా అమలులో ఉంది.
- **మౌలిక సదుపాయాలు:** 904 మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్లు (MMUs) అవసరం; అంచనా వ్యయం ₹162 కోట్లు.

3. ఏపీ హెల్త్ మేనేజ్ మెంట్ పాలసీ - 5 స్తంభాలు (5 PILLARS)

ప్రభుత్వం రూపొందించనున్న కొత్త పాలసీ ఈ ఐదు అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది:

1. ప్రసూతి (Maternity)
2. బలం (Strength)
3. నైపుణ్యం (Skill)
4. సంక్షేమం (Welfare)
5. సంజీవని (Sanjeevani)

4. యూనివర్సల్ హెల్త్ పాలసీ (NTR వైద్య సేవ)

- ఎన్టీఆర్ వైద్య సేవ ట్రస్ట్ ద్వారా అందరికీ ఆరోగ్య బీమా కల్పించేలా ప్రైవేట్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీల భాగస్వామ్యం.
- మెడికల్ కాలేజీల ఏర్పాటులో PPP (Public-Private Partnership) మోడల్ను అనుసరించడం.

5. ఇతర కీలక ఆదేశాలు (GOVERNANCE & STANDARDS)

- **సిజేరియన్ ఆపరేషన్లు:** సిజేరియన్ ప్రసవాలు 20% మించకూడదు. ఒకవేళ మించితే తప్పనిసరిగా ఆడిట్ నిర్వహించాలి.
- **డిజిటల్ హెల్త్ రికార్డ్స్:** ప్రతి వ్యక్తి వ్యక్తిగత ఆరోగ్య రికార్డులను క్రమం తప్పకుండా అప్డేట్ చేయాలి.
- **ఖాళీల భర్తీ:** వైద్య ఆరోగ్య శాఖలో ఖాళీలను రేషనలైజేషన్ ద్వారా వెంటనే భర్తీ చేయాలి.

ఏపీ పంచాయతీరాజ్ శాఖ - జాతీయ అవార్డులు (2026)

కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన **దీన్ దయాళ్ ఉపాధ్యాయ పంచాయతీ సతత్ వికాస్ జాతీయ అవార్డుల్లో** ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వరుసగా రెండో ఏడాది తన ప్రతిభను చాటుకుంది.

ప్రధాన విజయాలు (National Awards):

ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయతీరాజ్ శాఖ ఈ గౌరవప్రదమైన అవార్డులకు వరుసగా రెండో సంవత్సరం ఎంపికైంది. క్షేత్రస్థాయి పాలన (Grassroots Governance) మరియు గ్రామీణాభివృద్ధిలో రాష్ట్రం కనబరిచిన స్థిరమైన కృషికి ఇది నిదర్శనం.

విజేతల జాబితా - కేటగిరీల వారీగా:

- **మహిళా స్నేహపూర్వక పంచాయతీ (Women-Friendly):** తిరుపతి జిల్లా, శ్రీకాళహస్తి మండలంలోని బొక్కసంపాళెం గ్రామ పంచాయతీ జాతీయ స్థాయిలో 1వ స్థానం సాధించింది.
- **ఉత్తమ పాలన (Governance):** విశాఖపట్నం జిల్లాలోని శృంగవరం గ్రామ పంచాయతీ జాతీయ స్థాయిలో 1వ స్థానంలో నిలిచింది.
- **పేదరిక నిర్మూలన & జీవనోపాధి (Poverty Alleviation):** కడప జిల్లాలోని చెమ్ముళ్లపల్లి గ్రామం జాతీయ స్థాయిలో 2వ స్థానం దక్కించుకుంది.
- **మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి (Infrastructure):** ప్రకాశం జిల్లాలోని గుండమాల గ్రామ పంచాయతీ 3వ స్థానం పొందింది.
- **ఉత్తమ మండలం:** ముఖ్యమంత్రి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న చిత్తూరు జిల్లాలోని కుప్పం మండలం జాతీయ స్థాయిలో 3వ ఉత్తమ మండలంగా ఎంపికైంది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్:

- **అవార్డు పేరు:** దీన్ దయాళ్ ఉపాధ్యాయ పంచాయతీ సతత్ వికాస్ జాతీయ అవార్డు.
- **ప్రకటించిన వారు:** కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ.

కేరళ లోకాయుక్త చట్టం సవరణలు - హైకోర్టు తీర్పు (2026)

కేరళ లోకాయుక్త చట్టం, 1999కి 2024లో చేసిన సవరణలను కేరళ హైకోర్టు సమర్థించింది.

నేపథ్యం (Background):

కేరళ ప్రభుత్వం 2024లో లోకాయుక్త చట్టానికి కొన్ని కీలక సవరణలు చేసింది. ఈ సవరణలు లోకాయుక్త అధికారాలను తగ్గిస్తాయని, అవినీతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే వ్యవస్థను బలహీనపరుస్తాయని కోర్టులో సవాలు చేశారు.

హైకోర్టు తీర్పు - ప్రధానాంశాలు:

ఈ సవరణలు రాజ్యాంగబద్ధమేనని తీర్పు ఇచ్చింది. పరిపాలనా యంత్రాంగంలో అవినీతి, పక్షపాతం మరియు క్రమశిక్షణారాహిత్యాన్ని అరికట్టడం లోకాయుక్త ప్రధాన ఉద్దేశ్యం అయినప్పటికీ, చట్టసభకు (Legislature) చట్టాలను సవరించే అధికారం ఉంటుందని కోర్టు స్పష్టం చేసింది.

లోకాయుక్త చట్టం - 1999 (ముఖ్యమైన పాయింట్లు):

- **లక్ష్యం:** ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో అవినీతి, ఆశ్రిత పక్షపాతం (Favouritism), మరియు అధికార దుర్వినియోగాన్ని అరికట్టడం.
- **పరిధి:** ముఖ్యమంత్రి, మంత్రులు, ఎమ్మెల్యేలు మరియు ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారులు ఈ చట్టం పరిధిలోకి వస్తారు.
- **గమనిక:** లోకాయుక్త అనేది ఒక రాష్ట్ర స్థాయి అవినీతి వ్యతిరేక అంబుడ్స్మన్ (Ombudsman) సంస్థ.

2024 సవరణల వివాదం (Key Controversy):

సవరణల కంటే ముందు, లోకాయుక్త ఒక ప్రజా ప్రతినిధి అవినీతికి పాల్పడినట్లు తీర్పు ఇస్తే, ఆ వ్యక్తి పదవికి అనర్హుడయ్యే వారు. అయితే, కొత్త సవరణల ప్రకారం, లోకాయుక్త ఇచ్చే తీర్పు కేవలం 'సిఫార్సు' (Recommendatory) మాత్రమే. ఆ తీర్పును అంగీకరించాలా లేదా అనేది ప్రభుత్వం (ముఖ్యమంత్రి లేదా గవర్నర్) నిర్ణయిస్తుంది.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్:

- **లోకాయుక్త చట్టం (కేరళ):** 1999లో అమలులోకి వచ్చింది.
- **సవరణలు జరిగిన సంవత్సరం:** 2024.
- **తీర్పు ఇచ్చిన కోర్టు:** కేరళ హైకోర్టు.

చత్తీస్ గఢ్ నమూనా: మహిళా సాధికారత & గిరిజన కళలు (2026)

మహిళా సాధికారత - కీలక పథకాలు:

రాష్ట్రంలో మహిళల ఆర్థిక స్వయంప్రతిపత్తి కోసం అమలు చేస్తున్న ప్రధాన పథకాలు:

- **మహతారి వందన్ యోజన (Mahtari Vandan Yojana):** మహిళలకు ప్రత్యక్ష ఆర్థిక సహాయం అందించే పథకం.
- **లఖ్పతి దీదీ యోజన (Lakhpati Didi Yojana):** స్వయం సహాయక బృందాల (SHGs) ద్వారా మహిళలను లక్షాధికారులుగా మార్చే సుస్థిర జీవనోపాధి కార్యక్రమం.
- **ఈ-కామర్స్ ప్లాట్‌ఫారమ్లు:** గ్రామీణ మహిళలు తయారు చేసిన ఉత్పత్తులను గ్లోబల్ మార్కెట్‌కు అనుసంధానించడం.

బస్తర్ గిరిజన కళలు - ధోక్రా క్రాఫ్ట్ (Dhokra Craft):

ఈ పర్యటనలో బస్తర్ ప్రాంతానికి చెందిన సాంప్రదాయ కళలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చారు:

- ధోక్రా క్రాఫ్ట్ (Dhokra Craft): ఇది బస్తర్ తెగలకు చెందిన పురాతన మెటల్ ఆర్ట్ (లోహపు కళ).
- సాంకేతికత: దీనిని 'లాస్ట్-వ్యాక్స్ టెక్నిక్' (Lost-wax technique) అని పిలుస్తారు. అంటే మైనం అచ్చును ఉపయోగించి లోహపు విగ్రహాలను తయారు చేసే పద్ధతి.
- ప్రాముఖ్యత: ఇది కేవలం ఒక కళ మాత్రమే కాదు, బస్తర్ గిరిజన సంస్కృతికి మరియు వారి జీవనోపాధికి ప్రధాన ఆధారం.

వృద్ధి కేంద్రాలు & బ్రాండింగ్:

- ఛత్తీస్ కలా (Chhattis Kala): మహిళా స్వయం సహాయక బృందాల ఉత్పత్తులను ఈ బ్రాండ్ పేరుతో విక్రయిస్తున్నారు.
- ప్రగతి మహిళా స్వయం సహాయక బృందం: జగదల్పూర్ ప్రాంతంలో విజయవంతంగా నడుస్తున్న గ్రోత్ సెంటర్.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్:

- రాష్ట్రం: ఛత్తీస్ గఢ్ (ముఖ్యంగా బస్తర్ జిల్లా).
- కీలక హస్తకళ: ధోక్రా (Dhokra) - లాస్ట్ వ్యాక్స్ టెక్నిక్.
- పథకాలు: మహతారి వందన్ యోజన, లబ్ధి దీదీ యోజన.
- లక్ష్యం: ఆత్మనిర్భర్ భారత్ నిర్మాణంలో 'నారీ శక్తి' పాత్రను పెంచడం.

Exam
Champs